

ปัญหากฎหมายตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 :
ศึกษากรณีการจับ และการตรวจสอบการจับ

**The Legal Problems on the Juvenile and Family Courts Act
and Procedure of the Juvenile and Family Court, B.E. 2553 :
A Case Study of Arrest and Review of Arrest.**

คมสันต์ ศรีทอง^{1*}
Komsan Srithong^{1*}

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ได้เปลี่ยนแปลงหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฉบับเดิม คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 อย่างมาก โดยกำหนดมาตรการใหม่ๆ ซึ่งมีวิธีดำเนินการเฉพาะ และแก้ไขเพิ่มอำนาจหน้าที่และภารกิจของศาลเยาวชนและครอบครัวหลายประการ เนื่องจากเป็นกฎหมายใหม่ การใช้และการตีความกฎหมายยังไม่ได้มีการสร้างแนวบรรทัดฐานขึ้นมา จึงอาจมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันในแต่ละคดี ซึ่งกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นในชั้นตำรวจ ชั้นอัยการและชั้นศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องการจับและการตรวจสอบการจับ

การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัญหาดังกล่าวโดยทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหากฎหมายของประเทศไทย และศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น ในประเด็นเรื่องการจับและการตรวจสอบการจับ เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวทางการแก้ไขปัญหากฎหมายของประเทศไทย และศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในกฎหมายของต่างประเทศเพื่อนำมาปรับปรุงใช้กับกฎหมายของไทย

¹ ร้อยตำรวจตรี, นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

¹ Pol. Sub. Lt., Master of Laws, Mae Fah Luang University

* Corresponding author. Tel. 086-4218825

จากการศึกษาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ในประเด็นเรื่องการจับและการตรวจสอบการจับ พบว่ามีปัญหากฎหมาย คือ ปัญหาอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดจากเด็กซึ่งยังไม่มี ความชัดเจน, สถานที่ที่ใช้ในการควบคุมเด็กหรือเยาวชนยังไม่เป็นสัดส่วนและเหมาะสมสำหรับเด็ก, ระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนได้ก่อนนำไปตรวจสอบสวนการจับภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนั้นสั้นเกินไป, ศาลต้องตรวจสอบการจับทุกกรณีโดยไม่มีข้อยกเว้นอันเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ผู้ปฏิบัติเกินความจำเป็น, การไม่มีมาตรการทางกฎหมายบังคับกรณีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนไม่ชอบด้วยกฎหมาย และความไม่ชัดเจนในเรื่องของเขตอำนาจศาลที่ตรวจสอบการจับ และเมื่อศึกษาถึงกฎหมายของต่างประเทศเทียบกับกฎหมายของไทย พบว่ากฎหมายของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเรื่องอายุของเด็กหรือเยาวชน อำนาจในการจับกุม ระยะเวลาการควบคุมตัวและการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนหลังจากจับกุมตัวแล้ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 สมควรที่จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมความบกพร่องของกฎหมายดังกล่าว โดยเพิ่มเติมอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการป้องกันมิให้เกิดกระทำความผิดและอำนาจจับกุมเด็กที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือ มีพฤติการณ์ว่าจะก่อเหตุร้ายขึ้นด้วย รัฐควรให้งบประมาณสนับสนุนให้สถานีตำรวจทุกแห่งมีห้องควบคุมที่แยกเป็นสัดส่วนและเหมาะสมสำหรับเด็กหรือเยาวชน ควรขยายระยะเวลาที่จะต้องนำตัวผู้ถูกจับไปตรวจสอบสวนการจับให้มากกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง ควรให้มีการตรวจสอบการจับกุมเฉพาะคดีที่มีอัตราโทษสูงหรือกรณีที่เกิดหรือเยาวชนรวมทั้งผู้ปกครองโต้แย้งหรือคัดค้านการจับกุมเท่านั้น ควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้ชัดเจนกรณีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และควรกำหนดให้ศาลท้องถิ่นที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจในการตรวจสอบการจับกุมเด็กหรือเยาวชนเนื่องจากพยานหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประจักษ์พยาน พยานแวดล้อมกรณีต่างๆ ย่อมเกิดขึ้นในท้องที่ที่กระทำความผิด

ส่วนข้อดีของกฎหมายต่างประเทศที่เห็นสมควรนำมาเป็นในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทยคือ ควรกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกให้จับกุมและสอบสวนคดีเด็กหรือเยาวชนรับผิดชอบเกี่ยวกับคดีเด็กหรือเยาวชนโดยเฉพาะ ควรให้เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจจับกุมเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมอีก ควรนำมาตรการการป้องกันอาชญากรรมขั้นต้น (primary crime prevention) มาใช้ ควรนำมาตรการการเตือน (cautioning) และการเตือนแบบพิเศษ (caution plus or supported caution schemes) มาใช้ ควรให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวและความเป็นส่วนตัวของเด็กหรือเยาวชน ให้เด็กหรือเยาวชนสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และเข้าสู่สังคมได้โดยไม่ถูกสังคมรังเกียจหรือรื้อฟื้นเรื่องในอดีตมาตอกย้ำเด็กหรือเยาวชนอีก

คำสำคัญ : การจับ, การตรวจสอบการจับ

Abstract

The Juvenile and Family Court Act and Procedure of the Juvenile and Family Court, B.E. 2553 has changed various principles and essence of the former procedure of juvenile and family law of Thailand (The Act on Establishing Juvenile and Family Courts and Procedure, B.E. 2534). The new Act laid down new specific procedures and amended its predecessor in many areas; in particular, it expand jurisdiction and measures empowered to the existing Juvenile and Family Court. Due to its spanking new concepts, its enforcement and official interpretation of the new law have not yet been stabilized. These haphazard natures of the law will affect confidence in the criminal justice process, particularly at its main streams of investigating, interrogating and prosecuting the juvenile delinquents.

This research analyzes the problems of applying the new law in Thailand and compares the findings with the similar situations in the United States of America, England and Japan. With the focus on arrest and accompanying process, this thesis finds that there are flaws which render the application of the law by enforcement agencies unnecessarily difficult. In particular, there are problems with regard to the power of the arresting agency and their duty to bring the child to the court for the review of arrest process conducted by the enforcement officer. The thesis finds certain ambiguities in the area of competency and the allocation of power to prevent future and immediate danger caused by juvenile behavior. In many instances, detention centers of children and juvenile are inappropriate and most of the time undermanned and insufficiently equipped; length of detention period is inappropriate. The juvenile courts are overloaded because the court is required to review all arrest cases made by the enforcement agencies. There are no special measures to remedy illegal process with regard to the treatment of children or juvenile by officers.

Comparing procedures in different jurisdictions, this thesis finds that there are differences among them. Especially in the area of arrest, duration of custody and measures after arrested which vary in accordance with individual social and cultural context.

Through legal analysis, this thesis recommends that the Juvenile and Family Court Act and Procedure of the Juvenile and Family Court, B.E. 2553 should be amended. Police officers should be allowed to use more discretion and power in the area of arrest and take into custody of child and juvenile offenders in case there are reasons to believe that they will violate the law or to keep peace of the community. Custodial time prior to the arrest reviewing process should be more flexible than what the law allow at the present time. Review of arrest should cease to be mandatory in every case, but should be done only in serious cases or when there is ground for objection asserted by concerned party. Court of competent jurisdiction must be change to the court where the offense took place so that evidence relevant to the conduct of arrest can be found.

This thesis also recommends that there are examples of foreign jurisdictions that are suitable for adoption into Thailand. Authority to undertake child and juvenile process should be invested in those officers with special training for particular tasks. Officers should be allowed to use more discretion in the area of child or juvenile recidivists. ‘Primary crime prevention method’, ‘cautioning’ and ‘caution plus’ or ‘support caution’ schemes should be put in place as soon as possible. It is imperative that re-socializing of child and juvenile offenders must be well supported and the family’s right of privacy should be protected from unscrupulous news report.

Keywords : Arrest, Review of arrest

ความสำคัญของปัญหา

การประกาศอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ในปี พ.ศ.2532 ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามเป็นภาคี โดยมีผลบังคับเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2536 มีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน มีความพยายามนำแนวคิดสากลดังกล่าวมาปรับใช้ในกระบวนการพิจารณาโดยอาศัยการตีความพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 ให้กว้างออกไปไม่ว่าจะเป็นการที่ศาลเยาวชนและครอบครัวนำการแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูในระบบเปิด และกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ โดยอาศัยช่องทางตามมาตรา 95 หรือกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นำแนวคิดในการผันเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรมโดยเร็วมาใช้ โดยอาศัยช่องทางตามมาตรา 63 แต่พัฒนาการด้านกฎหมาย กลับทำได้เพียง มีการรับรองสิทธิของเด็ก เยาวชน บุคคลในครอบครัว ที่จะได้รับความคุ้มครองโดยรัฐ จากการใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จนกระทั่งปี พ.ศ.2545 คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 คณะอนุกรรมการมีมติตั้งคณะทำงานขึ้น ยกร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน และครอบครัวฯ ฉบับใหม่ขึ้น

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 บัญญัติมาเพื่อให้สอดคล้องอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ได้เปลี่ยนแปลงหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวฉบับเดิม คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 อย่างมาก โดยกำหนดมาตรการใหม่ๆ ซึ่งมีวิธีดำเนินการเฉพาะ และแก้ไขเพิ่มอำนาจหน้าที่และภารกิจของศาลเยาวชนและครอบครัวหลายประการ เนื่องจากเป็นกฎหมายใหม่ การใช้และการตีความกฎหมายยังไม่ได้มีการสร้างแนวบรรทัดฐานขึ้นมา จึงอาจมีการปฏิบัติที่แตกต่างกันในแต่ละคดีซึ่งจะกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นในชั้นตำรวจ ชั้นอัยการ และชั้นศาล โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการจับและการตรวจสอบการจับ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ได้กำหนดให้การจับเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดทางอาญา ไม่ว่าจะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามพระราชบัญญัติที่โทษทางอาญาอื่นๆ มีวิธีการและขั้นตอนที่แตกต่างจากการจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่

ทั้งในเรื่องของการจับและมีกระบวนการพิเศษที่ไม่ปรากฏในการจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ คือในเรื่องของการตรวจสอบการจับ ยังมีปัญหาข้อกฎหมายอีกหลายประเด็นที่ยังเป็นปัญหาในการใช้บังคับกฎหมายของผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการจับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนโดยตรง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น เพื่อให้การจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน และการตรวจสอบการจับ มีความชัดเจนในข้อกฎหมายสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการจับกุมและการตรวจสอบการจับเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ จึงเห็นสมควรทำการศึกษาค้นคว้าปัญหากฎหมายที่เกี่ยวกับการจับและการตรวจสอบการจับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทั้งในและต่างประเทศที่น่าสนใจ เพื่อรวบรวมให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงบทบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจับกุม และการตรวจสอบการจับ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553
3. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว เกี่ยวกับการจับกุม และการตรวจสอบการจับ โดยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายของต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจับ และการตรวจสอบการจับและนำไปแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาเรื่อง ปัญหากฎหมายตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 : ศึกษากรณีการจับ และการตรวจสอบการจับนี้ ใช้วิธีการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 (ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ ว่าด้วยวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ต้องรับโทษทางอาญา พ.ศ.2551) และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 และจากวารสาร ตำรา บทความ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ วิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป แนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษและญี่ปุ่น ในประเด็นเรื่องการจับและการตรวจสอบการจับ

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ในประเด็นเรื่องการจับและการตรวจสอบการจับ พบว่ามีปัญหากฎหมาย คือ

1.1 มาตรา 66 ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 บัญญัติไว้ว่าห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล และในการจับกุมเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดต้องให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพราะฉะนั้นในการจับกุมเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดจึงมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ การจับกุมเด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 66 วรรคหนึ่ง มีเพียงสองกรณีเท่านั้นที่จะสามารถจับกุมเด็กได้ ไม่อาจจับโดยอาศัยเหตุจับโดยไม่ต้องมีหมายหรือคำสั่งศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 (2)(3)(4) ได้ กรณีแรก คือ กรณีจับได้เมื่อพบเด็กกระทำความผิดซึ่งหน้า ความผิดซึ่งหน้า กรณีที่สอง คือ กรณีจับโดยมีหมายจับ ส่วนการจับกุมเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการจับกุมผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ทุกประการ

1.2 หมายจับเด็กหรือเยาวชนซึ่งออกโดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ขอบด้วยกฎหมาย

1.3 ปัญหาความคาบเกี่ยวระหว่างการจับและการคุมตัวผู้ต้องหานั้น กระบวนการจับกุมเด็กหรือเยาวชนนั้นพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มิได้บัญญัติไว้ จึงอาศัยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การเริ่มต้นของการจับบัญญัติไว้ในมาตรา 83 ซึ่งกำหนดกระบวนการจับไว้ โดยให้เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ และแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิต่างๆ ตามกฎหมาย ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนีผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น

1.4 กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจนำตัวผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนมาสถานีตำรวจ แล้วเรียกผู้ปกครองมารับตัว ทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานตำรวจยังไม่ถือว่าเป็นการจับ เจ้าพนักงานตำรวจอาศัยอำนาจอะไรในการนำตัวผู้ต้องหามาสถานีตำรวจ

1.5 ระยะเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนนำตัวผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนไปตรวจสอบการจับนั้น มาตรา 68 ใช้คำว่าคุมตัว “คุมตัว” ให้แตกต่างจากคำว่า “ควบคุม” เพื่อให้ให้แตกต่างกัน การคุมตัวจึงไม่ใช่การควบคุมตามกฎหมาย

1.6 ในการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับมาศาลตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 72 วรรคหนึ่ง และวรรคสองที่ได้บัญญัติถึงการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับมาศาลว่าภายในสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาล และต้องตรวจสอบการจับ ในคดีอาญาทุกคดี เว้นแต่เฉพาะในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้ ปัญหาก็คือเด็กอายุยังไม่เกินสิบปีถูกจับและถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ต้องตรวจสอบการจับกุมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 72 วรรคหนึ่งหรือไม่ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติว่าเด็กอายุยังไม่เกินสิบปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แม้ว่าพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 66 ห้ามจับเด็กก็ตามแต่มีข้อยกเว้นให้จับเด็กได้กรณีกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีหมายจับหรือคำสั่งศาล ดังนั้น เด็กไม่ว่าอายุเท่าไรเมื่อถูกจับต้องตรวจสอบการจับกุมทุกกรณี แม้พนักงานสอบสวนจะต้องนำเด็กไปส่งให้แก่บุคคล (พนักงานอัยการ) ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 77 วรรคสอง (1) ก็ตาม แต่ต้องเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำหลังการตรวจสอบการจับกุมแล้วเสมอ

1.7 สำหรับประเด็นที่ศาลตรวจสอบการจับนั้น แยกออกเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นการจับชอบด้วยมาตรา 66 แล้วมีคำสั่งตามมาตรา 73 โดยพิจารณาไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย หากการจับเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายก็ให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป และประเด็นการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ให้ศาลตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วบันทึกไว้โดยไม่ต้องมีคำสั่งประการใด เพราะมาตรา 73 ไม่ได้บัญญัติว่าจะต้องมีคำสั่งประการใด

1.8 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 72 ที่ให้นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับนั้น ศาลที่จะต้องนำไปเพื่อตรวจสอบการจับนั้นคือศาลที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ เพราะตามพระราชบัญญัตินี้ หมวด 8 อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา มาตรา 95 บัญญัติว่า “คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดนั้น แต่ถ้าเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจพิจารณาคดีนั้นได้”

2. มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการจับกุม และการตรวจสอบการจับเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยกับกฎหมายของต่างประเทศ

2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แบ่งเป็นกฎหมายประเทศ (federal law) และกฎหมายมลรัฐ (state law) จึงมีข้อแตกต่างกันเช่น หลักเกณฑ์การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) กล่าวคือ เมื่อบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือ อายุต่ำกว่า 21 ปี และซึ่งได้รับการพิจารณาว่ามีพฤติกรรมเบี่ยงเบนขณะที่มีอายุ 18 ปี หรือ ได้รับการพิจารณาคดีก่อนอายุ 18 ปี หรืออยู่ระหว่างการดูแลและบำบัดตามศาลสั่งซึ่งอายุไม่เกิน 21 ปี และละเมิดการกระทำที่ได้รับความคุ้มครองหรือเป็นการกระทำที่มีความผิดตามกฎหมายของรัฐบาล หรือการกระทำที่กำหนดขึ้นตามกฎหมายของรัฐหรือภายใต้กฎหมายของสหพันธรัฐ หรือการกระทำผิดภายใต้กฎหมายของรัฐหรือการกระทำซึ่งถือว่าเป็นความผิดทางอาญา แต่ไม่รวมถึงความหมายของการกระทำความผิดอาญาที่รุนแรง เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย หรือเด็กที่มีอายุ 10 ปี หรือมากกว่าผู้ซึ่งศาลพิจารณาพบว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนและต้องได้รับการดูแล รวมถึงการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรม ตามกฎหมาย The Juvenile Act of Pennsylvania ลักษณะที่

42 หมวดที่ 63 ส่วนที่ 1 มาตรา 3602 ดังตัวอย่างจากกฎหมายจากรัฐเพนซิลวาเนียได้วางมาตรการสำหรับการควบคุมตัวเด็กโดยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ คือการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจในการควบคุมตัวเด็ก แต่ต้องเป็นไปตามมาตรา 6324 (taking into custody) โดยต้องเป็นการควบคุมตามคำสั่งของศาลควบคุม เมื่อมีการจับโดยชอบด้วยกฎหมาย ควบคุมหากมีเหตุประกอบเชื่อได้ว่าเด็กอาจได้รับความเสียหายหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อเด็ก ควบคุมเมื่อมีเหตุเชื่อได้ว่าเด็กได้หนีจากการดูแลของผู้ปกครอง ผู้ดูแลหรือเจ้าพนักงานผู้ควบคุม หรือหลบหนีจากการพิจารณาคดี หรือควบคุมเมื่อมีเหตุผลเชื่อได้ว่าเด็กเป็นผู้ละเมิดข้อกำหนดของพนักงานคุมประพฤติ แต่สิ่งที่สำคัญคือ ห้ามควบคุมเด็กและเยาวชน เว้นแต่พิจารณาพฤติการณ์ว่า มีความจำเป็นที่จะควบคุมตัวเด็กและเยาวชนเพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อผู้อื่นหรือทรัพย์สิน หรือเพื่อความปลอดภัยของตนเอง หรือควบคุมเพื่อมีตัวเด็กไว้ในพิจารณาคดี ทั้งนี้ การใช้อำนาจระหว่างการควบคุมตัวเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้อำนาจของตนได้อย่างเต็มที่ ในระหว่างที่ควบคุมตัวเด็กและเยาวชน เพื่อการสอบปากคำ และกรณีที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นในการนำเสนอต่อศาล เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานคุมประพฤติจะต้องแจ้งให้เด็กทราบถึงจุดมุ่งหมายของการสอบปากคำก่อนดำเนินการสอบปากคำ โดยมีให้บังคับหรือขู่เข็ญให้เด็กยอม และเด็กสามารถปฏิเสธในการให้ปากคำแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวเด็กต้องแจ้งให้ญาติของเด็กทราบทันที และห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวเด็กเกินกว่าระยะเวลาที่ต้องติดต่อญาติหรือพนักงานคุมประพฤติ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจะควบคุมได้ห้ามมิให้นานกว่า 6 ชั่วโมง

สำหรับการปฏิบัติในชั้นสอบสวนต่อผู้ถูกกล่าวหาเด็กตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา จะไม่จำกัดเฉพาะเด็กที่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาเท่านั้น แต่รวมถึงเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมด้วย หลังจากจับกุมแล้ว ตำรวจจะควบคุมได้ไม่เกินสี่ชั่วโมง รวมถึงตำรวจมีหน้าที่แจ้งการจับกุมให้ศาล และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กทราบ และในการสัมภาษณ์จะนำเด็กส่งไปให้ศาลหรือองค์กรที่ให้บริการทางสังคมหรือสังคมสงเคราะห์ หรืออยู่กับครอบครัว ทั้งนี้ ในกรณีที่เด็กยังเยาว์วัยมาก เจ้าหน้าที่ผู้สัมภาษณ์ควรกระทำต่อหน้าพ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็ก สำหรับในกระบวนการแรกเริ่มมลรัฐวิสคอนซินและรวมถึงมลรัฐอื่นๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา การแรกเริ่ม คือ การตัดสินใจว่าการกระทำของเด็กสามารถเบี่ยงหรือผันออกจากกระบวนการทางศาลหรือไม่ เจ้าพนักงานแรกเริ่มจะดำเนินการสัมภาษณ์เด็ก พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ทั้งนี้ชั้นแรกเริ่ม ไม่มีมาตรฐานการพิสูจน์ที่กำหนดไว้ที่แน่นอน แต่ถือเป็นการถกปัญหากันอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระจะต้องมีขึ้นภายในระยะเวลาที่ระบุได้แล้วแต่กฎหมายแต่ละมลรัฐ สำหรับมลรัฐวิสคอนซิน กำหนดให้การพิจารณาเกี่ยวกับการคุมขังต้องมีขึ้นภายในสี่ชั่วโมงภายหลังจากสิ้นสุดวันที่มีคำตัดสินว่าจะควบคุมเด็ก แต่ไม่รวมถึงวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดตามกฎหมาย

2.2 ประเทศอังกฤษ กฎหมายที่บัญญัติสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ได้แก่ Children and Young Person Act 1963 โดยเฉพาะในมาตรา 37 ของ PACE 1984 โดยเป็นการกำหนดกรณีการใช้อำนาจของพนักงานควบคุมในการใช้อำนาจควบคุมตัวบุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด การควบคุมตัวเด็กที่สถานีตำรวจต้องใช้ระยะเวลาสั้นที่สุดและเด็กต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม พนักงานควบคุมต้องทำรายงานเกี่ยวกับการจับกุมและได้รับการแจ้งสิทธิ และสิทธิในการติดต่อกับเพื่อนหรือญาติ หรือผู้ที่รู้จักหรือผู้ที่ประโชยน์เกี่ยวข้อง โดยไม่ชักช้า ว่าตนถูกจับ (The Right of an Arrested Person to have Someone Informed) โดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ สำหรับสิทธิพบและปรึกษากับทนายความ เป็นการเฉพาะตัว (The Right to Legal Advice) และสามารถขอได้ทุกเวลา และหากไม่สามารถหาทนายความได้ รัฐจะเป็นผู้จัดหาทนายความให้สิทธิได้รับแจ้งให้ทราบถึงสิทธิของผู้ต้องหาตามที่บัญญัติไว้ใน Code of Practice (The Right to Consult the Codes) และสิทธิดังกล่าวนี้ถือเป็นหลักประกัน

พื้นฐานที่ผู้ถูกจับกุมได้รับสำหรับกรณีที่ถูกจับกุมเป็นบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 16 ปี ในสถานที่ที่เหมาะสม รวมทั้งต้องแจ้งให้ผู้ที่สามารถดูแลสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนนั้นทราบโดยทันที

สำหรับหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอาญา และที่ต้องหาว่ากระทำความผิด อำนาจในการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้บัญญัติไว้ใน Part III ของ The Police and Criminal Evidence Act 1984 (PACE) คือเยาวชนที่ถูกจับกุมจะต้องได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ และได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะใน Code C ถึงกรณีห้ามมิให้มีการจับกุมเด็กและเยาวชนที่โรงเรียน เว้นแต่กรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และการจับกุมนั้นต้องกระทำโดยครูใหญ่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อเป็นการกำหนดอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมซึ่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด เพราะการจับกุมเยาวชน ต้องเป็นการจับกุมโดยมีหมาย และไม่มีหมายก็ได้ แต่เยาวชนต้องเป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปี ดังนั้น เยาวชนที่จะได้รับการคุ้มครอง ได้แก่ บุคคลอายุตั้งแต่ 10-16 ปี แต่กรณีเด็กอายุ ต่ำกว่า 10 ปี ถือเป็นเกณฑ์อายุขั้นต่ำซึ่งไม่ต้องรับผิดทางอาญาและจะไม่ถูกจับกุม สำหรับกรณีบุคคลจะถูกควบคุมตัวได้คือ บุคคลที่ถูกนำตัวมาที่สถานีตำรวจหลังจากได้มีการจับกุมแล้วหรือบุคคลนั้นถูกจับกุมที่สถานีตำรวจหลังจากเข้ามาขอตัวโดยสมัครใจสำหรับผู้มีอำนาจควบคุมตัวได้แก่ “Custody Officer” เรียกว่า พนักงานควบคุม ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่มีหน้าที่สืบสวนเกี่ยวกับความผิดทางอาญาและได้รับแต่งตั้งตามมาตรา 36 ของ PACE โดยมีหน้าที่ตรวจสอบความจำเป็นในการควบคุมและ การปฏิบัติต่อผู้ต้องหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการควบคุมตัวเด็กและเยาวชนต้องไม่เกิน 12 ชั่วโมง และห้ามมิให้ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนไว้ในสถานที่ซึ่งได้ควบคุมตัวผู้ใหญ่ สำหรับผู้กระทำผิดที่มีอายุ 17 ปี หรือมากกว่าจะใช้หลักเกณฑ์เดียวกับผู้ใหญ่ และสำหรับกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้อำนาจควบคุมตัวเด็ก กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้อำนาจควบคุมตัวเด็ก แต่ไม่แน่ใจว่าผู้ต้องหาให้ชื่อหรือที่อยู่ที่แน่นอนหรือน่าจะเป็นเท็จ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่ามีความจำเป็นต้องควบคุมตัวผู้ต้องหาเพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องหาไปก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่น

สำหรับกลยุทธ์ในการรับมือในการเตือนขั้นแรก คือการป้องกันอาชญากรรมขั้นต้น โดยมีรัฐบาลให้การสนับสนุนงบประมาณให้แก่โครงการในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ขั้นที่สองคือเป็นการเตือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ปฏิบัติกับผู้กระทำความผิดในคดีไม่ร้ายแรง ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วขึ้น โดยสามารถลดจำนวนคดีที่ต้องขึ้นสู่ศาลและมีผลในการลดการกระทำความผิดซ้ำ ขั้นที่สามคือเป็นโครงการเตือนแบบพิเศษ โดยเป็นโครงการที่ตอบสนองความต้องการหรือตอบสนองความจำเป็นที่เกิดขึ้นกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน เช่น จุดประสงค์และมูลเหตุจูงใจของโครงการในการลักทรัพย์ในร้านค้า โครงการนี้มุ่งเน้นการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ว่าการลักทรัพย์ในร้านค้าทำให้ผู้ประกอบการตกเป็นเหยื่อ และยังรวมถึงตัวผู้กระทำผิดก็ตกเป็นเหยื่อด้วย ได้แก่ การกระทำนั้นติดเป็นนิสัย เด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดที่อยู่ในโครงการนี้จะถูกออกไปเตือนซึ่งมีผลทางนิตินัย และตามมาตรา 27 ของ The Criminal Justice and Public Order Act 1994 โดยให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขให้ปล่อยตัวชั่วคราวแบบมีประกันหรือไม่มีประกันแก่ผู้ต้องหาได้

2.3 ประเทศญี่ปุ่น กฎหมายที่บัญญัติสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ได้แก่ กฎหมาย Shonenho หรือ The Juvenile Law และเมื่อปี ค.ศ.1949 ตาม The Juvenile Law หรือ Shonenho มาตรา 1 ถือเป็นหัวใจของกฎหมายฉบับนี้ คือ มุ่งที่จะแก้ไขและปรับปรุงเด็ก กฎหมายฉบับนี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดได้แก้ไขบางส่วน มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ.2001 ปัจจัยหลักที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการแก้ไขกฎหมายครั้งนี้คือ เมื่อปี ค.ศ.1997 เกิดคดีที่วิพากษ์วิจารณ์กันไปทั่วประเทศว่ากฎหมายเด็กที่ใช้กันอยู่ปกป้องเด็กที่กระทำผิดมากเกินไป ซึ่งเด็กในที่นี้คือ บุคคลที่อายุต่ำกว่า 20 ปี แต่เด็กซึ่งอายุต่ำกว่า 14 ปี จะไม่อยู่ภายใต้การลงโทษทางอาญา นอกจากเด็กที่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหา

ในคดีอาญาแล้ว ศาลเยาวชนของญี่ปุ่นมีเขตอำนาจเหนือเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมและเสี่ยงที่จะกระทำผิดด้วย และแม้ว่าเด็กที่อายุต่ำกว่า 14 ปี จะไม่มีความผิดทางอาญา แต่การกระทำของเด็กอาจเข้าลักษณะเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมก็ได้

สำหรับองค์กรที่ใช้อำนาจชั้นสอบสวนเด็กของประเทศอังกฤษคือ ตำรวจ โดยการใช้กฎหมาย ตำรวจเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีคือ The Police Law เพื่อเป็นการสอดคล้องกับหลักนิติธรรม (Rule of Law) และความอิสระของท้องที่ และ The Prefectural Police เป็นหน่วยงานที่ดูแลระดับเขตปกครองจุดเด่นอีกประการของตำรวจญี่ปุ่น คือ ระบบ Koban โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยปลอดภัยและสงบสุข มีการติดต่อประจำวันระหว่างผู้ที่อาศัยในพื้นที่นั้นกับตำรวจระบบนี้ใช้กันในเยอรมันและสิงคโปร์ และพนักงานอัยการ จะมีบทบาทอย่างมากในกระบวนการยุติธรรมและดำรงตำแหน่งสำคัญต่างๆ ในกระทรวงยุติธรรม เพราะพนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาและฟ้องร้อง โดยเอกชนไม่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาเอง การสอบสวนคดี สำหรับการให้การรับรองสิทธิตาม The Juvenile Law คือ The Penal Code เป็นการตั้งเกณฑ์อายุเด็กที่มีความรับผิดชอบทางอาญาคือ เด็กอายุน้อยที่สุดที่จะมีความรับผิดชอบทางอาญาได้ คืออายุ 14 ปี และ The Juvenile Law เป็นการให้สิทธิที่จะไม่ให้การใดๆ และไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์แก่ตนเอง เด็กที่ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิที่จะไม่ให้การใดๆ และมีสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์แก่ตนเองเช่นเดียวกับสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นผู้ใหญ่ แต่ในระหว่างชั้นสอบสวนการควบคุมเด็กออกจากผู้ใหญ่ หากมิได้ปล่อยตัวไปแต่ถูกควบคุมตัวในระหว่างนั้นเด็กต้องถูกแยกจากการควบคุมตัวร่วมกับผู้ใหญ่ สำหรับการให้สิทธิในการห้ามเผยแพร่ข้อมูลที่อาจบ่งชี้ถึงเด็ก ตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นจะห้ามสื่อมวลชนนำเสนอรูปภาพ ชื่อ อายุ ที่อยู่ หรือข้อมูลอื่นที่อาจนำไปสู่การระบุตัวเด็กได้ และสิทธิมีผู้อยู่ด้วยระหว่างสอบสวน คือ ในระหว่างการสอบสวนเด็กที่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาตาม The Juvenile Police Activity Principles ซึ่งใช้กันเป็นมาตรฐานในการสอบสวนเด็กของตำรวจญี่ปุ่นกำหนดไว้ใน Article 9 Section 3 ว่าโดยหลักแล้วการสอบสวนเด็กต้องกระทำต่อหน้าผู้ปกครอง ที่อยู่กับเด็กหรือบุคคลอื่นที่เหมาะสม ในการปฏิบัติในชั้นสอบสวนต่อผู้ถูกกล่าวหาเด็ก แต่เด็กเหมือนการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นผู้ใหญ่ มีข้อแตกต่างคือ หากคดีที่สามารถลงโทษปรับหรือโทษที่น้อยกว่าได้ ตำรวจต้องส่งตัวเด็กให้ศาลเยาวชนโดยตรง การสอบสวนคดีเด็กควรกระทำอย่างรวดเร็ว เนื่องจากว่าเด็กนั้นเติบโตเร็วเปลี่ยนแปลงทั้งความคิดและจิตใจด้วย การดำเนินการซักคำโดยไม่มี ความจำเป็นทำให้ไม่ได้รับประสิทธิภาพ ทั้งนี้ตำรวจจะดำเนินการสอบสวนตามแบบของ The Juvenile Law ประกอบกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายหรือระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

สรุป อภิปรายผล

1. จากการศึกษา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ในประเด็นเรื่องการจับและการตรวจสอบการจับ สรุป อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ คือ
  - 1.1 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ไม่ได้ให้อำนาจในการจับกุมเด็กที่ยังไม่ได้มีการกระทำผิดกฎหมายอาญา เจ้าพนักงานตำรวจจะมีอำนาจกระทำการป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนก่อเหตุร้ายได้หรือไม่ เพียงใด ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจและหน้าที่ป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดอาญาได้ ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 6 ที่กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีอำนาจและหน้าที่ “... (3) ป้องกันและปราบปราม

การกระทำความผิด และ (4) รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร...” จะเห็นได้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะป้องกันเหตุร้ายและปราบปรามการกระทำความผิด รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน ดังนั้น เจ้าพนักงานตำรวจจึงมีอำนาจป้องกันเหตุร้ายที่ตนคาดว่าจะเกิดขึ้น โดยกระทำการทุกอย่างที่จำเป็นเพื่อให้เหตุร้ายที่น่าจะเกิดขึ้นนั้นยุติลง แต่จะใช้อำนาจจับกุมมิได้ เพราะไม่ต้องด้วยกรณีที่กฎหมายให้อำนาจจับกุมได้ และเจ้าพนักงานตำรวจนั้นต้องกระทำให้พอสมควรแก่เหตุด้วย กรณีนี้แตกต่างจากกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการจับเด็กไม่จำกัดเฉพาะเด็กที่ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญาเท่านั้น แต่รวมถึงเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมด้วย พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ไม่มีบทบัญญัติที่ให้เจ้าพนักงานตำรวจใช้อำนาจป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยไว้ ทำให้เจ้าพนักงานตำรวจเกิดความไม่แน่ใจถึงอำนาจของตนซึ่งต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานและเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรง จึงน่าจะมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ชัดเจนขึ้นในเรื่องอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในอันที่จะป้องกันก่อนเกิดเหตุร้ายขึ้นและรวมถึงการเพิ่มเติมอำนาจในการจับกุมเด็กที่มีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมหรือมีพฤติกรรมว่าจะก่อเหตุร้ายขึ้นด้วย

1.2 หมายถึงที่ออกโดยศาลที่ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวชอบด้วยกฎหมาย เพราะเหตุว่าพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 6 บัญญัติให้นำบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวด้วย ดังนั้นเหตุในการออกหมายจับเด็กหรือเยาวชนจึงต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66 โดยไม่มีข้อจำกัดว่าศาลที่มีอำนาจออกหมายจับจะต้องเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนเท่านั้น หากกระบวนการยื่นคำร้องขอด้วยกฎหมายและมีเหตุออกหมายจับตามกฎหมาย หมายถึงที่ออกมานั้นน่าจะชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 77 ยังบัญญัติให้หมายจับให้ใช้ได้ทั่วราชอาณาจักร ดังนั้น การตรวจสอบการจับกุมเด็กหรือเยาวชนศาลเยาวชนและครอบครัวจะไม่เข้าไปตรวจสอบการออกหมายจับของศาลอื่นที่มีไต่ศาลเยาวชนและครอบครัวว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

1.3 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 83 กำหนดขั้นตอนในการจับกุมเอาไว้ อาจกล่าวได้ว่า มาตรา 83 เป็นเรื่องของการจับกุมทั้งสิ้น เมื่อจับกุมแล้วผู้จับกุมต้องนำผู้ต้องหามาส่งพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับหรือที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามมาตรา 84 ซึ่งเป็นขั้นตอนของการรับมอบตัวผู้ถูกจับ อำนาจควบคุมตัวของพนักงานสอบสวนเริ่มจากตรงจุดนี้ เส้นแบ่งแยกระหว่างการจับและการควบคุมจึงน่าจะอยู่ตรงนี้ ในทางปฏิบัติผู้จับกุมและพนักงานสอบสวนผู้รับมอบตัวผู้ถูกจับจะถือเอาการลงบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีเป็นสำคัญ กล่าวคือ เมื่อผู้จับนำผู้ถูกจับพร้อมบันทึกการจับกุมมาส่งให้แก่พนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานสอบสวนจะลงประจำวันในสมุดประจำวันเกี่ยวกับคดี รับเลขคดีรับตัวผู้ถูกจับ และควบคุมตัวไว้ ดังนั้น หากผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชนที่จะต้องนำตัวไปตรวจสอบการจับกุมระยะเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบจึงต้องเริ่มนับระยะเวลาจากการที่พนักงานสอบสวนลงบันทึกประจำวันรับมอบตัวผู้ต้องหาเป็นหลัก

1.4 เจ้าพนักงานตำรวจอาศัยอำนาจในตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 29 ซึ่งกำหนดให้ผู้ที่พบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวด 3 และหมวด 4 จะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 โดยมีชักช้า ซึ่งเด็กที่จำต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวด 4 นั้น รวมถึง เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดด้วย เจ้าพนักงานตำรวจจึงอาศัย

อำนาจตรงนี้ในการเชิญตัวเด็กมาสถานีตำรวจเพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเด็ก เมื่อปรากฏว่าเป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดจึงแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 ทราบเพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือให้การสงเคราะห์แล้วแต่กรณีต่อไปซึ่งรวมถึงมอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมรับเด็กไปปกครองดูแลด้วย

1.5 ความแตกต่างระหว่างคำว่า “คุมตัว” และ “ควบคุม” ทำให้เห็นเจตนาของกฎหมายว่าต้องการที่จะให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบนำตัวผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชน มาอยู่ในอำนาจของศาลโดยเร็วที่สุด โดยมีให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามกฎหมาย พนักงานสอบสวนจึงไม่มีอำนาจให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้ แต่ทั้งนี้การไม่มีอำนาจให้ปล่อยชั่วคราวนี้มิได้หมายความว่าต้องมีการคุมตัวเด็กหรือเยาวชนก่อนส่งตัวไปตรวจสอบการจับเสมอไป บทบัญญัติในมาตรา 72 วรรคสองยังให้อำนาจพนักงานสอบสวนมอบตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดให้บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ไปปกครองดูแลและสั่งให้นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนภายหลังถูกจับในกรณีเช่นว่านี้ หากมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเด็กหรือเยาวชนจะไม่ไปศาล พนักงานสอบสวนจะเรียกประกันจากบุคคลดังกล่าวตามควรแก่กรณีก็ได้

1.6 การตรวจสอบการจับทุกกรณีโดยที่ไม่มีข้อยกเว้นนั้น ผู้เขียนเห็นว่า เป็นการคุ้มครองสิทธิมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น โดยทำให้เกิดภาระแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมากเกินไปจนอาจทำให้มีการเบี่ยงเบนการจับกุมหรือละเลยการจับกุม และอาจส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน จึงเห็นควรที่จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ตรวจสอบการจับในบางกรณีเท่านั้น เช่น ตรวจสอบการจับเฉพาะแต่ในกรณีที่ผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน หรือญาติของผู้ต้องหาโต้แย้งว่าการจับกุมไม่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น แต่ไม่ควรใช้เกณฑ์อัตราโทษตามกฎหมายมาเป็นเงื่อนไขของการตรวจสอบการจับ เพราะหากใช้เกณฑ์อัตราโทษตามกฎหมายมาเป็นเงื่อนไขของการตรวจสอบการจับ โดยจะทำการตรวจสอบการจับเฉพาะคดีที่มีอัตราโทษสูงเท่านั้น ก็จะทำให้ผลประหลาดขึ้นมาเป็นว่า ผู้ต้องหาที่ได้กระทำความผิดรุนแรงกว่าได้รับการปกป้องคุ้มครองสิทธิมากกว่าผู้ต้องหาที่กระทำความผิดที่เบากว่า

1.7 กรณีพนักงานสอบสวนขอตรวจสอบการจับเกินระยะเวลา ยี่สิบสี่ชั่วโมง โดยอ้างว่าการสอบสวนเบื้องต้น ผู้ต้องหาอายุเกินสิบแปดปี แล้วภายหลังทราบว่าผู้ต้องหาอายุไม่ถึงสิบแปดปี จึงนำตัวผู้ต้องหา มาตรวจสอบการจับภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ทราบว่าผู้ต้องหาอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ศาลควรจะให้ไต่สวนหาความจริงก่อน ถ้าได้ความว่าพนักงานสอบสวนไม่มีเจตนาที่จะไม่นำผู้ต้องหามาศาลภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยมีใช้ความบกพร่องของพนักงานสอบสวน หากห้ระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนสำคัญผิดในข้อเท็จจริงดังกล่าวออกแล้วระยะเวลายังไม่เกิน ยี่สิบสี่ชั่วโมง ให้รับคำร้องไว้ตรวจสอบการจับต่อไป แต่ถ้าได้ความว่าเหตุดังกล่าวเกิดจากความบกพร่องของพนักงานสอบสวนให้ยกคำร้อง

1.8 จะเห็นได้ว่าศาลหลักที่มีอำนาจตรวจสอบการจับนั้น คือศาลที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ ซึ่งหากกรณีที่เด็กหรือเยาวชนได้ไปกระทำความผิดนอกพื้นที่ที่มีถิ่นที่อยู่ปกติ พยานหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประจักษ์พยาน พยานแวดล้อมกรณีต่างๆ ย่อมเกิดขึ้นในท้องที่ที่กระทำความผิด แต่ต้องนำมาตรวจสอบการจับท้องที่ที่มีถิ่นที่อยู่ปกติ ย่อมส่งผลให้การตรวจสอบการจับไม่บรรลุวัตถุประสงค์แห่งการตรวจสอบการจับได้ เนื่องจากไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นโดยอาศัยพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นได้อย่างเพียงพอ แม้จะมีข้อยกเว้นให้ศาลที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดี แต่นั่นก็เป็นเพียงข้อยกเว้นกรณีเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีมีการโต้แย้งการจับการใช้ถิ่นที่อยู่ปกติ อาจไม่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบการจับมากนัก

2. จากการศึกษา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ในประเด็นเรื่องการจับและการตรวจสอบการจับ เปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น สรุป อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ คือ

2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกให้จับกุมและสอบสวนคดีเด็กหรือเยาวชน รับผิดชอบเกี่ยวกับคดีเด็กหรือเยาวชนโดยเฉพาะ เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกอบรมจะมีความรู้ความเข้าใจในตัวของเด็กหรือเยาวชน มีจิตวิทยาในการสอบปากคำเด็ก ทำให้ได้ข้อเท็จจริงในคดีถูกต้องชัดเจน และนอกจากจะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการจับกุมเด็กซึ่งกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีหมายจับของศาลแล้ว ยังให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจจับกุมเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมอีกด้วย อันเป็นประโยชน์ในการป้องปรามเด็กหรือเยาวชนที่มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดกฎหมาย ในขณะที่ไทยไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกฝนรับผิดชอบในเรื่องนี้โดยเฉพาะและเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีอำนาจจับกุมเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมแต่ยังมีได้กระทำความผิดอาญา

2.2 ประเทศอังกฤษ มีการนำมาตรการการป้องกันอาชญากรรมขั้นต้น (Primary crime prevention) ของมาใช้ โดยให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณให้แก่โครงการในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีนโยบาย ในการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดจากเด็กและเยาวชน เช่น โครงการความช่วยเหลือ ด้านการศึกษาและการฝึกอบรม และมีการนำมาตรการการเตือน (Cautioning) และการเตือนแบบพิเศษ (caution plus or supported caution schemes) มาใช้ ซึ่งหากมีการนำมาตรการทั้งสองดังกล่าวมาใช้ ในประเทศไทยน่าจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศเป็นอย่างมาก เพราะการป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นย่อมดีกว่า การแก้ไขแล้วอน อันจะเป็นการลดจำนวนคดีที่ต้องขึ้นสู่ศาลและลดการกระทำความผิดซ้ำซาก

2.3 ประเทศญี่ปุ่น ให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวและความเป็นส่วนตัวของเด็กหรือเยาวชน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และเข้าสู่สังคมได้ โดยไม่ถูกสังคมรังเกียจหรือรื้อฟื้นเรื่องในอดีตมาตอกย้ำเด็กหรือเยาวชนอีก ซึ่งแตกต่างกับของไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากสื่อมวลชนในไทยพยายามที่จะเสนอข่าวโดยเฉพาะกรณีที่ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชน เพราะเป็นที่สนใจของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจับ และการตรวจสอบการจับเด็กและเยาวชน

1.1 ควรกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกให้จับกุมและสอบสวนคดีเด็กหรือเยาวชน รับผิดชอบเกี่ยวกับคดีเด็กหรือเยาวชนโดยเฉพาะ ดังเช่นกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกอบรมจะมีความรู้ความเข้าใจในตัวของเด็กหรือเยาวชน มีจิตวิทยาในการสอบปากคำเด็ก ทำให้ได้ข้อเท็จจริงในคดีถูกต้องชัดเจน

1.2 ควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 โดยเพิ่มเติมอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจในการป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิดและอำนาจจับกุมเด็กที่มีพฤติการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือมีพฤติการณ์ว่าจะก่อเหตุร้ายขึ้นให้ชัดเจน ซึ่งจะทำให้เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานและเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงมั่นใจถึงอำนาจของตนที่มีอยู่ตามกฎหมาย

1.3 ควรพิจารณาแก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ให้มีการตรวจสอบการจับกุมเฉพาะกรณีที่เด็กหรือเยาวชนรวมทั้งผู้ปกครองโต้แย้ง หรือคัดค้านการจับกุมเท่านั้น เพราะกฎหมายกำหนดให้มีการตรวจสอบการจับกุมทุกกรณีที่มีการจับกุม และบทบัญญัตินี้เป็นการคุ้มครองสิทธิมากเกินไปจนเกินไป โดยทำให้เกิดภาระแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมากเกินไปจนอาจทำให้มีการเบี่ยงเบนการจับกุมหรือละเลยการจับกุม และอาจส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาคriminal justice ของเด็กและเยาวชน เพราะจะไม่ได้รับการแก้ไขและส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมในภาพรวม

1.4 ควรพิจารณาแก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 73 ให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น โดยกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้ชัดเจนกรณีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผลทางกฎหมายจะเป็นอย่างไร เหมือนดังเช่นกรณีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งกำหนดให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป และกำหนดให้ศาลท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจในการตรวจสอบการจับกุมเด็กหรือเยาวชน เนื่องจากพยานหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประจักษ์พยาน พยานแวดล้อมกรณีต่างๆ ย่อมเกิดขึ้นในท้องที่ที่กระทำความผิด

1.5 ควรขยายระยะเวลาที่จะต้องนำตัวผู้ถูกจับไปตรวจสอบการจับให้มากกว่าสี่สิบสี่ชั่วโมง เพราะพนักงานสอบสวนไม่อาจนัดหมายให้สหวิชาชีพมาร่วมกันสอบปากคำผู้ต้องหาได้พร้อมกันได้ทั้งหมด

1.6 รัฐควรให้งบประมาณสนับสนุนให้สถานีตำรวจทุกแห่งมีห้องควบคุมที่แยกเป็นสัดส่วนและเหมาะสมสำหรับเด็กหรือเยาวชนโดยไม่ปะปนกับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่

2. ข้อเสนอแนะในการจับ และการตรวจสอบการจับเด็กและเยาวชนเปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ

2.1 ควรกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกให้จับกุมและสอบสวนคดีเด็กหรือเยาวชนรับผิดชอบเกี่ยวกับคดีเด็กหรือเยาวชนโดยเฉพาะ ดังเช่นกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกอบรมจะมีความรู้ความเข้าใจในตัวของเด็กหรือเยาวชน มีจิตวิทยาในการสอบปากคำเด็ก ทำให้ได้ข้อเท็จจริงในคดีถูกต้องชัดเจน

2.2 นอกจากให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมเด็กซึ่งกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีหมายจับของศาลแล้ว ควรให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจจับกุมเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสมอีกด้วย ดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะเป็นประโยชน์ในการป้องปรามเด็กหรือเยาวชนที่มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดกฎหมาย

2.3 ควรนำมาตรการการป้องกันอาชญากรรมขั้นต้น (Primary crime prevention) ของประเทศอังกฤษมาใช้ในประเทศไทย โดยให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณให้แก่โครงการในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีนโยบาย ในการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดจากเด็กและเยาวชน เช่น โครงการความช่วยเหลือด้านการศึกษาและการฝึกอบรม

2.4 ควรนำมาตรการการเตือน (Cautioning) และการเตือนแบบพิเศษ (caution plus or supported caution schemes) ของประเทศอังกฤษมาใช้ในประเทศไทย อันจะเป็นการลดจำนวนคดีที่ต้องขึ้นสู่ศาลและลดการกระทำความผิดซ้ำซาก

2.5 ควรให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวและความเป็นส่วนตัวของเด็กหรือเยาวชน เหมือนเช่นในประเทศญี่ปุ่น ให้เด็กหรือเยาวชนสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และเข้าสู่สังคมได้โดยไม่ถูกสังคมรังเกียจหรือรื้อฟื้นเรื่องในอดีตมาตอกย้ำเด็กหรือเยาวชนอีก

เอกสารอ้างอิง

- อภิรดี โพธิ์พร้อม. (2551). 8 ปีแห่งการรอคอย...พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553. *วารสารศาลยุติธรรมปริทัศน์*, 1-144 pc23.indd, 11 -137.
- พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553. เล่ม 127 ตอน 72 ก (กรุงเทพฯ : ราชกิจจานุเบกษา, 2553), 13.
- สิบลำรวจโท ศิลา ขำเพชร. (2545). *ปัญหาทางกฎหมายในการควบคุมการเสพสุราของเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี*. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 1.
- เบ็ญจรัตน์ จริยธาราสีทธิ. (2550). *ยุทธศาสตร์การกันผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนออกจากคดีอาญาตามบทบาทของผู้พิพากษาสมทบ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.